

de Peano kaj derivaĵoj, aŭ per Esperanto kaj derivaĵoj. Mi opinias multe pli utila krei internaciajn sciencajn revuojn en interlingvo aŭ konvinki redaktorojn de sciencaj revuoj publikigi resumojn en interlingvo. Tamen la tempo estas malfacila, en Italio ni ne havas sukceson....” La taktikon menciitan de Cassina, do publikigon de fakaj resumoj, uzis la intertempe aperinta lingvoprojekto de IALA (International Auxiliary Language Association), kiu konscie transprenis la produktmarkon „Interlingua”, ĉar ĝi estis kreita sur similaj principoj, kaj eĉ proklamis sin heredinto de la latina. En 1951 eldoniĝis „Interlingua English, a Dictionary of the international language”, en kies antaŭparolo menciigis Academia pro Interlingua kaj membreco de IALA-mecenatino Alice Vanderbilt-Morris en ĝi. Se ni komparas la aktivecojn de Academia pro Interlingua kun la laboro de IALA, ni trovos surprizige multajn komunajn punktojn: starigo de kriterioj por la internacia lingvo, analizo de ekzistantaj planlingvoj, komparaj studoj de okcidenteŭropaj lingvoj kaj konstruo de la nova latinido kun la nomo „Interlingua”. Pluraj, ĉefe usonaj eksmembroj de Academia pro Interlingua transiris al tiu ĉi samnoma posteulo.

La oficiala organo de la akademio, revuo „Schola et Vita” publikigis ĉ. 3000 paĝojn da tekstoj en Latino sine flexione. Ĉ. 24% da kontribuajoj pritraktis interlingvistikon, 35% matematikon, teknikon kaj natursciencojn, 23% pedagogion kaj psikologion, la restintaj 18% medicinon, sociologion, etnologion, filozofion, kulturon, literaturon, tradukojn k.s. Kontribuis 154 aŭtoroj, 66 el ili liveris po inter du kaj dek artikoloj, 17 po pli ol deko. Gaetano Canesi, Francisco Cornelio van Aken, Alpinolo Natucci, Nicola Mastropaolo, Dénes Szilágyi, Ugo Cassina kaj Vincenzo Cavallaro staris ĉepinte kun po kelkdeko da kontribuajoj. „Schola et Vita” montris glatan funkciadon de Latino sine flexione, sed samtempe ebligis prezentad- kaj diskutkampon por aliaj latinidaj planlingvoj. Fakaj tekstoj kaj diskutoj helpis starigi kaj evoluigi interlingvistikon kiel sciencan branĉon.

Kiel suplemento al Schola et Vita el 15. 3. 1931, sub titolo *Versus Interlinguistica* publikiĝis pionira laboraĵo, resumanta la ĝistiaman evoluon de interlingvistiko en „Principios de interlinguistica generale” kaj aldonanta skizon de enciklopedia vortaro kun sepdeko da interlingvistikaj terminoj. Ĝin kompilis Dénes Szilágyi, kiu estis fondinta jam 1928 „Officium Interlinguisticum Budapestiense”, iniciatinte ekeston de la komitato por ellaboro de interlingvistika terminologio. Gravaj terminoj estis ekz. „Analizaj kaj sintezaj interlingvoj”, „Aprioraj, aposterioraj kaj miksitaj interlingvoj”, „Artefariteco”, „Aŭtonomio”, Evoluo natura”, „Generatoro”, „Interlingvistiko ĝenerala”, „Internacieco”, „Intuiciismo”, „Novlatinismo”, „Tezo de malkovro” k.s.

Academia pro Interlingua, kiel la lasta vivofazo de Kadem Bevünetik Volapüka, pluportis la ideon uzi planlingvon internacinivele, sed ĝiaj lingvopolitikaj celoj substance disvolviĝis dum la 52 jaroj de ĝia ekzisto. La disfalo de la volapuka movado igis la akademion serĉi pli demokratiajn vojojn. Tendenco bazigi la internacian planlingvon sur precipe latinidaj kaj ĝermanaj lingvoj, respektante la grandan influon de la latina lingvo, startis per Idiom Neutral kaj kulminis sub la gvido de Peano. La terminologia komisiono, same kiel la tuta Akademio, faris meritplenan laboron: dum ĝia ekzisto estis lanĉataj, pritaksataj kaj evoluigataj dekoj da projektoj. Tio eblis dank’ al modela demokratieco de „Academia pro Interlingua” (kaj precipe de Peano mem), kiu, kontraste al la volapuka akademio, nek diktis, nek devigis siajn membrojn akcepti unu interlingvon, sed diskutigis, kuraĝigis kaj kunlaborigis aŭtorojn kaj simpatiantojn de diversaj sistemoj. Similan aliron oni ekde tiam ne plu spertis ĝis la apero de „Projecto Auxilingua” en 1994 en interreto.